

ומפרשינן: **מאי רבי מאיר ומאי רבנן**, דאמרת פליגי אי סמכינן אשיתוף במקום עירוב היכא דעביד שיתוף בפת?

דתניא: עירוב חצרות משום דירה הוא, שעל ידי העירוב שנותנין כל הבתים שבחצר במקום אחד חשבינן לכל דיירי הבתים כאילו הם דרים במקום שנתנו בו את הפת, ואין בחצר אלא דירה אחת, ונעשית כל רשות החצר עם הבתים האחרים, מיוחדים לבית זה [רש"י לעיל דף מט א].

ולפיכך: **מעריבין בחצירות בפת**, ולא ביין. כיון שדירתו של אדם נמשכת אחר הפת ולא אחר היין.

ואם רצו לערב ביין — אין מעריבין.

אבל שיתוף מבואות לא נעשה כדי לשתף את הבתים להיותם אחד, אלא לשתף רשות החצרות להיותם אחת. וחצר לאו בית דירה הוא, דנימא דצריך דוקא פת.

ולפיכך: **משתתפין במבוי אפילו ביין.**

ואם רצו להשתתף בפת — כל שכן דמשתתפין, דפת עדיף טפי!

"מעריבין" בחצרות, ו"מששתתפין" במבוי!

כלומר: אף שעירבו החצרות בינם לביין עצמן להתיר הוצאה מבית לחצר שלו, ואף עירבו כל החצרות — הפתוחות זו לזו — ביניהן כדי להתיר טלטול מחצר לחצר, אין סומכינן על העירוב במקום שיתוף. אלא צריך לעשות עוד שתופי מבואות כדי להתיר הוצאה מבית שבחצר, למבוי.

וכן אין סומכינן על השיתוף במקום עירוב.

והטעם: **כדי שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות**, שיאמרו "אבותינו לא עירבו", דברי רבי מאיר.

החכמים אומרים: או מעריבין או משתתפין, וסומכינן על עירוב במקום שיתוף, ועל שיתוף במקום עירוב.

פליגי ביה — בביאור מחלוקת רבי מאיר וחכמים — **רב רחומי ורבה בר יוסף** [ב"ח]:

חד אמר, היכא שעירבו או נשתתפו **בפת** — **דכולי עלמא לא פליגי דבחדא סגי**, שדיינו בנתינת פת אחת, כיון שהפת מועלת הן לעירוב והן לשיתוף.

[ולפי זה, כיון שהעירוב לעולם בפת הוא, ליכא למאן דאמר "אין סומכינן על עירוב במקום שיתוף"].

כי פליגי היכא שנסתתפו במבוי ביין, דמהני רק לשיתוף ולא לעירוב.

ובהכי פליגי, אי מכל מקום סמכינן על השיתוף, במקום עירוב, דאמרינן: מגו דחזי למילתיה בשיתוף, סמכינן עליו בחדא.

או שלא סמכינן וצריך גם לערב.

וחד אמר: אם נשתתפו במבוי **ביין** — עב-א **דכולי עלמא לא פליגי דבעינן תרתין**, דמגו — לכולי עלמא לא אמרינן.

דטעמיה דבן תדאי משום דנשתתפו ביין, וכיון

תדאי, ונדע דהלכה כרבי מאיר. די ש לומר

עב-א

הדר

עב-א

עד

ציור 7

מתניתין:

המש חבורות של אנשים, ששבתו במרקלין [בית גדול ורחב, הנקרא "בירת מלכים" — פירוש המשניות לרמב"ם] **אחד,** המחולק במחיצות לחמשה חדרים נפרדים, ולכל חלק היה פתח נפרד לחצר, ובחצר היו עוד בתים של אנשים אחרים. [ראה ציור]

בית שמאי אומרים: כל חבורה וחבורה חשובה כאילו היא גרה בבית נפרד בחצר.

ולפיכך: צריך שתהיה השתתפות בעירוב לכל חבורה וחבורה, שכל חבורה צריכה להשתתף בעירוב החצרות כדי להתיר את הטלטול בחצר.

ובית הלל אומרים: כיון שמחיצה "שפלה" היא, וכמו שיתבאר בגמרא, אין זה נקרא חילוק רשויות.

והרי זה כאילו היו כולם דרים יחד בדירה אחת, שאין צורך שכל אחד מבני הבית ישתתף בעירוב, אלא די בכך שאחד מדיירי הבית יתן את חלקו בעירוב החצר [עם שאר הדיירים שבבתים האחרים הפתוחים לחצר].

ולפיכך: **עירוב אחד לכולן!**

ויש לכך שתי משמעויות:

א. אין מחייבין את כל אחת ואחת מהחבורות להשתתף בעירוב באופן נפרד.

כי פליגי היכא דנשתתפו או עירבו בפת, דמהני בין לעירוב ובין לשיתוף. ופליגי אי סמכינן על עירוב במקום שיתוף, ועל שיתוף במקום עירוב, או דבעינן שיתוף לחוד ועירוב לחוד.

מיתיבי מגופה דברייתא: **וחכמים אומרים:** או מערבין או משתתפין.

מאי לאו, או מערבין בחצר בפת וסומכין עליו אף לשם שיתוף, או משתתפין במבוי ביין וסומכין עליו אף לשם עירוב.

וקשיא למאן דאמר אם נשתתפו ביין כולי עלמא לא פליגי שאין סומכין עליו! (71)

ומשנינן: **אמר רב גידל אמר רב:** לא כמו שפירשת.

אלא **הכי קאמר:** או מערבין בחצר בפת ומותרין כאן וכאן, או משתתפין במבוי בפת ומותרין כאן וכאן. אבל אם נשתתפו במבוי ביין — לכולי עלמא לא מהני.

אמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי מאיר! דדורשין כן ברבים.

ורב הונא אמר: מנהג כרבי מאיר! אין דורשין כן ברבים, אבל כך מוריין לשואל.

ורבי יוחנן אמר: נהגו העם כרבי מאיר! אין מוריין להם כן, אך אין מוחיין בנוהג כן, ומברך על שניהם [תוספות].

71. אבל למאן דאמר בפת כולי עלמא לא פליגי דסומכין — ולשיטתו לא נחלקו רבי מאיר וחכמים כלל אם סומכין על עירוב במקום שיתוף, דודאי סמכינן כיון שהעירוב הוא בפת

דלערוכי חצרות פת בעינן, משום הכי לא מהני. אבל נשתתפו בפת שפיר סמכינן אשיתוף. ולהכי צריך לומר גם כן, דהלכה כרבי מאיר דמיירי בנשתתפו בפת. אבל איפכא קשיא.

עב-א

הדר

עב-א

עו

צוור 8

במחיצת **מסיפס** [מחיצה נמוכה מעשרה טפחים של חתיכות עצים]. [ראו ציור 1]

אבל אם נחלקו ביניהם **במחיצה** הגבוהה **עשרה** טפחים, הרי אפילו היא מחיצת עראי — **דברי הכל**: **עירוב** נפרד **לכל** חבורה **החבורה**.

איכא דאמרי: הכי **אמר רב נחמן**: **אף במסיפס מחלוקת!**

ולאשמועינן, דלא תימא שלא נחלקו בית שמאי רק במחיצה גבוהה עשרה.

ומיהו לבית הלל, עירוב אחד לכולן אפילו במחיצה עשרה.

ועוד **פליגי בה** בפירושא דמתניתין, באופן אחר, **רבי חייא ורבי שמעון ברכי**.

חד אמר: מחלוקת — בית שמאי ובית הלל — היא **במחיצות** של עראי, **המגיעות לתקרה**. [ראו ציור 2] **אבל מחיצות שאין מגיעות לתקרה**, אפילו גבוהות עשרה — **דברי הכל עירוב אחד לכולן**. (72)

חד אמר: מחלוקת — בית שמאי ובית הלל — היא **במחיצות שאין מגיעות לתקרה**.

ב. אין מחייבים את החבורות בערוב אם רוצים לטלטל ביניהם מחבורה לחבורה.

ומתוך שביניהם הם אינן צריכים ערוב, הרי דינם כמו חמשה בתים בחצר שעשו ערוב ביניהם, ובאים לערב עם בני חצר אחרת, שדי אז בעירוב שנותן אחד מבני החצר המעורבת בחצר האחרת כדי לערב את כולן, למרות שהשאר אינם נותנים דבר לצורך העירוב עם בני החצר האחרת.

והכא נמי, עירוב שיתן אחד מכל בני חמשת החבורות באותה חצר, דיו עבור כולם.

ומודים בית הלל, **בזמן שמקצתם** של החבורות **שרויין בחדרים** נפרדים, **או בעליות, שהן**, אותן מקצת חבורות [ריטב"א. וכן דעת רוב הראשונים] — **צריכים עירוב לכל חבורה וחבורה!**

ומפרש לה בגמרא, באיזה חדרים ועליות מיירי.

גמרא:

אמר רב נחמן: מחלוקת בית שמאי ובית הלל, היא כשהיו חלוקים החבורות ביניהם

חלוקות.

והך מאן דאמר סבירא ליה, שאפילו גבוהות עד התקרה, כיון שמחיצת עראי היא, לא הוי חילוק רשויות לבית הלל.

ופליג נמי אלישנא בתרא דרב נחמן. דלהיא לישנא, לדעת בית שמאי אפילו במסיפס נמוך הוי חילוק רשויות. ואילו להך מאן דאמר, לא הוי חילוק רשות — אפילו לבית שמאי — רק במחיצות המגיעות לתקרה.

— לא תיקשי מהא דמשמע דרק חכמים סבירא להו "או מערבין", אבל לרבי מאיר לא סגי בעירוב. דהכי קאמרי חכמים: כשם שמודה אתה לנו ש"או מערבין", כן אנו אומרים "או משתתפין", וסגי בשיתוף לחוד — ריטב"א.

72. והך מאן דאמר פליג אלישנא קמא דרבי נחמן. דלהיא לישנא, אפילו היתה המחיצה גבוהה עשרה בלבד, מודים בית הלל שהרשויות